

Esquema - Resum Tema 7

Apartat 7.1.

La recuperació del segle XV; Creixement demogràfic i agrícola

- La desaparició de les grans epidèmies permetrà un increment de la població.
- Una part de l'increment de la població va a parar a les ciutats que en molts casos passaran dels 50.000 habitants.
- L'augment de població provocà un increment de la demanda d'aliments. Per això es tornen a conrear terres que estaven sense utilitzar i se'n treballen de noves. Es generen excedents, que posteriorment són comercialitzats.
- La Terra continua en mans dels grup privilegiats (noblesa i clero).

Retrat de Jacobo Fugger el rico, de Durer. Els Fugger eren uns banquers alemanys molt rics

El desenvolupament comercial

- L'increment de població estimula l'activitat comercial, tant pel que fa al comerç terrestre com al comerç marítim.
- L'increment del comerç tingué com a conseqüència l'augment de la producció artesana i el creixement de les ciutats, sobretot les que tenien un port important (marítim o fluvial).

Altres conseqüències:

- L'esplendor de la banca. Per afavorir els intercanvis comercials, la banca comença a prestar diners. També, i per a facilitar els pagaments, es van crear les lletres de canvi.
- L'ascens de la burgesia. El poder de la burgesia es basava en la possessió de capitals (diners) amb els que feia negocis: fabricaven objectes, compraven i venien productes, prestaven diners, ...
- L'enfortiment de la monarquia. Poc a poc els reis van llevant poder als nobles i convertint-se en molt poderosos. Aquestes monarquies fortes es diuen monarquies autoritàries.

Els canvistes (Quentin Metsys)

Apartat 7.2.

L'humanisme: una nova manera de pensar

Al segle XV neix a Itàlia un moviment cultural que després s'estendrà per tota Europa conegut com a Humanisme.

L'humanisme ja no posa a Déu com a centre de tot, com a l'època medieval. Ara el centre del món serà l'ésser humà.

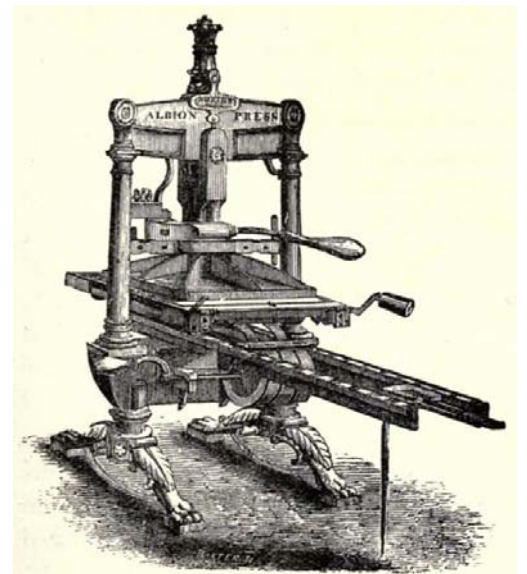
Les característiques principals de l'humanisme són:

- Exalta l'ésser humà i rebutja la mentalitat medieval.
- Es fixa en el que van fer els grecs i els romans i els imitaran (cultura grecolatina).
- S'interessen per la ciència i el progrés tècnic.
- Utilitzen les llengües vernacles, derivades del llatí (francès, castellà, italià, ...)

L'expansió de l'Humanisme

L'humanisme va tenir una gran difusió gràcies a:

- La invenció de la impremta.
- Les acadèmies, on es potenciaven les traduccions i l'intercanvi de coneixements i d'idees.
- Les universitats, on la gent es formava i aprenien nous coneixements.

Apartat 7.3.

Les causes de la Reforma

Les principals crítiques que se li feia a l'església catòlica eren:

- El luxe exagerat de molta gent de l'església.
- L'escassa cultura d'una part important del clero.
- El relaxament de costums del clero i la jerarquia.
- La compra i venda de càrrecs importants de l'església
- La venda de butlles i indulgències. La gent amb diners podia pagar per a obtenir el perdó.

Les religions protestants

El Luteranisme. La va difondre **Martí Luter**, un monjo alemany que va criticar durament la venda de butlles i indulgències per a pagar la construcció de Sant Pere del

La venda de butlles i indulgències per a costejar la construcció de Sant Pere va ser una de les causes que va portar a Luter a la seva crítica a l'església catòlica.

Vaticà.

Luter negava el poder del Papa i plantejava que la gent havia de llegir la Bíblia i interpretar-la lliurement. Tres eren els principis bàsics:

- La salvació per la fe.
- El sacerdocí universal.
- L'autoritat de la Bíblia.

El Calvinisme, fundada per **Joan Calví**. Defensa la teoria de la predestinació, segons la qual Déu ja té decidit quines persones aniran al cel i quines no. Aquesta doctrina la van difondre per França (**hugonots**), Anglaterra (**puritans**) i Escòcia (**presbiterians**)
L'anglicanisme, creada a Anglaterra pel rei **Enric VIII**, al negar-se el Papa a concedir-li l'anul·lació matrimonial amb Caterina d'Aragó.

Retrat de Martí Luter

Retrat de Joan Calví

Retrat de Enric VIII

Retrat d' Alexandre VI.
Aquest papa de finals del XV era valencià.

Apartat 7.4.

La contrareforma catòlica

L'església catòlica prendrà dues mesures per a atacar les idees protestants:

- Tornar a **posar en marxa el Tribunal de la Inquisició** (Congregació del Sant Ofici) per a perseguir a les persones que no seguien els dogmes de la religió catòlica i castigar els delictes contra la fe.
- Crear la **Congregació de l'índex**, que s'encarregava de publicar la llista de llibres prohibits.

El Concili de Trento

L'església catòlica també intentà corregir els errors que havia comés, i ho va fer en el Concili de Trento. Algunes de les principals mesures que es van prendre en aquest Concili van ser:

- **Prohibició** de la venda **d'indulgències**.
- Creació de **seminaris**.
- Publicació del **catecisme**.
- Solament es dona com a vàlida una traducció de la Bíblia: **La Vulgata**

La difusió de la Contrareforma

Molts ordes religiosos van començar a reformar-se:

- Dels **franciscans** van sorgir els **caputxins**.
- **Santa Teresa de Jesús** reformà les **carmelites**.
- **Sant Ignasi de Loiola** creà la **Companyia de Jesús** (jesuïtes), principal instrument de la difusió de la Contrareforma, també fora d'Europa on van fundar **missions**.

Santa Teresa de Jesús

Sant Ignasi de Loiola

Apartat 7.5.

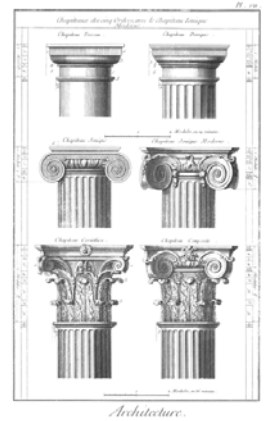
L'art del Renaixement

Les característiques principals de l'art del renaixement són:

- S'inspiren en l'**antiguitat de Grècia i Roma**.
- L'ésser humà és la creació més perfecta i **busquen representar la bellesa ideal**.
- Es preocupen per l'**anatomia humana i la naturalesa**.
- L'art ja no és principalment religiós. Els artistes **representaran temes profans**, inspirats moltes vegades en la **mitologia grecoromana**.
- Els **artistes** deixen de ser anònims i **firmen les seves obres**. Comencen a tenir prestigi i rebre reconeixement social.
- Moltes famílies de comerciants i banquers s'interessen per la cultura i per l'art i es converteixen en col·leccionistes d'obres d'art i protectors d'artistes. Són els **mecenes**, que acollien artistes i pensadors en els seus palaus i els donaven suport econòmic. Així famílies com els Mèdici de Florència van ser mecenes d'artistes com Donatello, Leonardo da Vinci i Miguel Àngel.
- En el Renaixement podem distingir **dues èpoques**:
 - El començament d'aquesta nova concepció de l'art: **El Quattrocento** (segle XV).
 - La plenitud: **El Cinquecento** (segle XVI).

David de Donatello

L'arquitectura

S'inspira en les construccions de Grècia i Roma:

- Pilars d'ordres grecs (dòric, jònic i corinti).
- Arc de mig punt.
- Frontons cornises i cúpules.

Apartat 7.6.

L'escultura

- Representen amb gran perfecció el **cos humà**, prenent com a referència les escultures gregues i romanes.
- A més a més d'escultures de temes religiosos fan de **temes mitològics**, amb incidència del nus, el retrat (bustos) i el retrat equestre.
- Al segle XVI a les escultures a més de les proporcions i l'equilibri, es busca l'**expressió dels sentiments**.

La pintura

Intenta reproduir la realitat de la manera més fidel possible, utilitzant dos recursos:

- Les lleis de la perspectiva, que permeten crear sensació de profunditat.
- La creació de fons naturals als quadres (en compte dels daurats del gòtic).

Els temes de la pintura del Renaixement és molt variat:

- Religiosos: La Capella Sixtina.
- Mitològics: El naixement de Venus.
- D'inspiració grecoromana: L'Escola d'Atenes.
- Retrats: La Gioconda.

La Gioconda de Leonardo da Vinci

El naixement de Venus de Botticelli

L'Escola d'Atenes de Rafael

La Capella Sixtina de Miguel Àngel